

GRAFIKA V PETROVCI

Voľná grafická tvorba ako špecifická výtvarná disciplína v Petrovci, ale aj všeobecne v slovenskom vojvodinskom prostredí, ani nemá veľmi dlhú tradíciu. Prvé grafiky v slovenskom vojvodinskom výtvarnom umení vznikali v polovici päťdesiatych rokov 20. storočia. Sú to miniatúry Anny Pixiadesovej, vypracované výškotlačovou technikou. Až koncom šesťdesiatych rokov si grafiku (tak voľnú, ako aj úžitkovú) zvolili prví naši študenti na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (Vladimír Kardelis z Kysáča, Pavel Pop a Jozef Klátik zo Starej Pazovy). Pre štúdium grafiky doma, v Juhoslávii, sa prvý rozhodol Pavel Čáni, ktorý grafiku vyštudoval u profesora Halila Tikvešu na Akadémii umení v Novom Sade v roku 1978. Po ňom, uprednostňujúc úžitkovú grafiku, ďalší Petrovčan Michal Királ úžitkovú a voľnú grafiku vyštudoval na Fakulte úžitkových umení v Belehrade v roku 1979 (po ňom v Belehrade vyštudoval grafiku aj Kovačičan Martin Kizúr).

Pavel Čáni v svojej voľnej grafickej tvorbe uprednostňuje predovšetkým hĺbkotlačové grafické techniky a ich kombináciu (lept, akvatinta, suchá ihla...). Podobné techniky preferoval vo svojej voľnej grafickej tvorbe aj Michal Királ. Príchodom mladších grafičiek na petrovskú výtvarnú scénu pribudli aj iné grafické techniky. Tak Daniela Triašková vypracovala najväčší cyklus svojich voľných grafických listov tlačou z výšky – linorezom, ale aj pomerne frekventovanou technikou na novosadskej výtvarnej akadémii – linogravúrou. U ešte mladšej predstaviteľky grafickej tvorby v Petrovci, Anny Andrejičovej, je obľúbenou technikou kolografia. Najmladšia predstaviteľka Emília Valentíková má tiež blízko k leptu, ale sa vyskúšala pre túto výstavu aj v iných grafických technikách (litografia, kolografia...).

Keď ide o výtvarný prejav, Čáni a Királ majú bližšie k figurálnemu výtvarnému podaniu a Triašková a Andrejičová k abstraktnému, hoci Triašková tu východisko mala v redukovanom znázorňovaní krajiny a Andrejičová v silne štylizovanom znázornení stromu. U Valentíkovej je na starších grafických listoch prítomná figurácia (ako u Čániho a Királa), ale v najnovšom cykle sa začala vzdďalovať do geometrickej abstrakcie.

Expozíciou Grafika v Petrovci sme sa snažili upozorniť na prítomnosť tejto výtvarnej disciplíny aj v našom prostredí a pokúsiť sa preskúmať jej kontinuitu a aktuálny stav.

Vladimír Valentík
kurátor výstavy

Pavel Čáni

(Kačarevo, 1953),
Kulpín

Narodil sa 19. júna 1953 v Kačareve v slovenskej učiteľskej rodine. Ukončil Gymnázium Jána Kollára v B. Petrovci, štúdium grafiky na Umeleckej akadémii v Novom Sade a roku 1982 postgraduálne štúdium grafiky na Fakulte výtvarných umení v Belehrade a tak získal hodnosť magistra grafiky.

Dunaj 1999, lept a akvatinta, 31 x 70, 2012

Krátko pôsobil ako technický spolupracovník na Akadémii umenia v Novom Sade, prednášal na Pedagogickej fakulte v Novom Sade a Učiteľskej fakulte v Sombore, ako i v Základnej škole Jána Čajaka v Petrovci. V roku 1981 sa zamestnal ako výtvarný pedagóg na slovenskom Gymnázii Jána Kollára v Báčskom Petrovci, kde pôsobil do roku 2007. Dva roky pracoval

Rok 1999, lept a akvatinta, 49 x 34, 2012

Zuzka, lept a akvatinta, 40 x 28, 2002

ako novinár v slovenskej redakcii TV Vojvodina. Od r. 2006 do konca r. 2011 bol riaditeľom Slovenského vojvodinského divadla. Od roku 2013 je riaditeľom Múzea vojvodinských Slovákov. Žije v Kulpíne.

Vystavoval na 40 samostatných a vyše 300 kolektívnych výstavách v celom svete. Za umeleckú tvorbu sa mu dostali početné ocenenia a uznania v krajine a zahraničí. Na festivale umenia Premio Citta 'di Porto Sant 'Elpidiona v roku 2005 dostal cenu Critika s plakitou a 2006 cenu LA TAVOLOZZA. Je nositeľom Ceny Karola Miloslava Lehotského, Galérie Zuzky Medvedovej za najlepšiu výstavu roka a v roku 2012 sa stal ako jediný Slovák mimo Slovenska aj laureátom ceny Identifikačný kód Slovenska. Okrem voľnej grafickej tvorby a maľby Čáni sa zaoberá aj úžitkovou grafikou a ilustroval početné knihy, najmä pre deti. Periodicky publikuje odborné texty z oblasti výtvarného umenia.

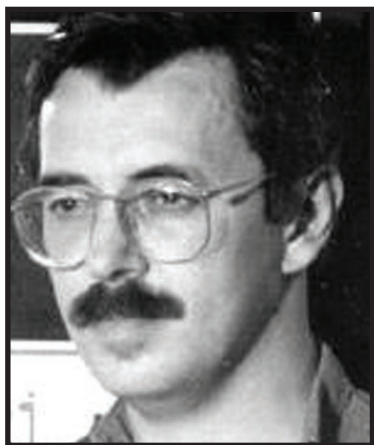
Zúčastnil sa na mnohých kultúrno-umeleckých programoch, organizoval konferenciu pri príležitosti 60. výročia národného múzea v Báčskom Petrovci a bol editorom zborníka *Kontinuita a diskontinuita*, ako i zborníka prác *Slovenské umenie, alebo umenie Slovákov – fikcia, alebo skutočnosť* z 8. výtvarníckeho snemovania v roku 2013. Realizoval vyčlenenie Národného múzea zo Slovenského vojvodinského divadla a premenovanie Národného múzea na Múzeum vojvodinských Slovákov.

Negácia negácie, lept a akvatinta, 48 x 69, 2012

Odtlačok odtlačku, lept a akvatinta, 48 x 69, 2012

Michal Királ

(Báčsky Petrovec, 1955 - 1995)

Narodil sa 21. februára 1955 v Báčskom Petrovci. Stredné umelecké vzdelanie nadobudol v Strednej umeleckej škole Bogdana Šuputa v Novom Sade a vysoké na Fakulte úžitkových umení v Belehrade, kde roku 1979 vyštudoval knižnú a voľnú grafiku. Pracoval ako výtvarný pedagóg na petrovskom gymnáziu (1979 – 1981) a v tom období bol i iniciátorom a jedným zo zakladateľov petrovskej Galérie Blatno.

Po pedagogickej práci na gymnáziu v Petrovci pracoval určitý čas ako technický redaktor týždenníka Hlas ľudu a od roku 1985 pôsobil ako ilustrátor, grafický a výtvarný redaktor vydavateľstva Obzor-Tvorba v Novom Sade. V najťažších rokoch tohto vydavateľstva bol aj jeho posledným riaditeľom (1993 – 1994). V tomto období bol určitý čas i prednášateľom typografie na Fakulte úžitkových umení v Belehrade. Od roku 1995 – po pripojení vydavateľstva Obzor-Tvorba k Účastinnej spoločnosti tlačiareň Kultúra v Petrovci – mal pracovať na mieste námestníka riaditeľa pre

Hranica, komb. technika, 25,5 x 43, 1979

vydavateľskú činnosť. Osud mu to však nedoprial. Po kratšej a zákernej chorobe umrel v Petrovci 28. februára a pochovaný bol na petrovskom cintoríne 1. marca 1995.

Michal Királ sa u nás zaslúžil predovšetkým ako výtvarný a grafický redaktor knižných vydaní a časopisov, najmä časopisu pre deti Pionieri, resp. Zornička. V Pionieroch sa prvýkrát ako ilustrátor predstavil roku 1974. V tom istom roku ilustroval i knihu Anny Majerovej *Keď som behal bosý*. Neskôršie ilustroval ešte i knihy Pavla Mučajiho, Juraja Mučajiho, Juraja Tušiaka a Viery Benkovej.

Michal Királ sa však neobmedzoval iba na ilustráciu, ale venoval pozornosť aj ďalším komponentom kníh a časopisov, pričom organizoval všetky stavebné prvky časopisu alebo knihy tak, aby vytvoril štýlovo harmonický a jednotný objekt. Okrem toho Michal Királ ako grafický dizajnér je i autorom početných znakov podnikov a podujatí (napr. znak Slovenských národných slávností alebo znak osláv 250. výročia príchodu Slovákov). Jeho voľné grafické listy, ktoré mali prevahu najmä v prvom tvorivom období – koncom sedemdesiatych a začiatkom osemdesiatych rokov (keď vznikol i cyklus zaujímavých kresieb) nie sú širšej verejnosti dostatočne známe.

Tulipán z kostolnej záhrady, komb. technika, 49 x 34, 1978

Dvaja, komb. technika, 34 x 40, 1979

Michal Királ bol členom Združenia výtvarných umelcov úžitkového umenia a dizajnérov Vojvodiny v Novom Sade a členom Spolku grafikov Slovenskej výtvarnej únie v Bratislave. Vystavoval svoje práce na spoločných výstavách oboch združení (v Juhoslávii od roku 1977) a začiatkom roku 1994 sa jeho meno a reprodukcia jednej jeho práce dostali i do veľkého spoločného katalógu najpoprednejších slovenských grafikov, ktorý vydala Slovenská výtvarná únia v Bratislave. Samostatnú výstavu, najmä svojej úžitkovej grafickej tvorby, mal v Galérii Forma v Novom Sade v júni roku 1988. Najväčšia prezentácia jeho výtvarnej tvorby všeobecne sa uskutočnila po jeho smrti, a to v Galérii Zuzky Medvedovej roku 1995. Bol členom Rady Galérie Zuzky Medvedovej v Petrovci a tri jeho práce sú súčasťou stálej výstavy Zbierky súčasného slovenského výtvarného umenia v Srbsku v Galérii K. M. Lehotského na petrovskom gymnáziu.

Zátišie, akvatinta, 41 x 29, 1977/1978

Ateliér, komb. technika, 44 x 31, 1978

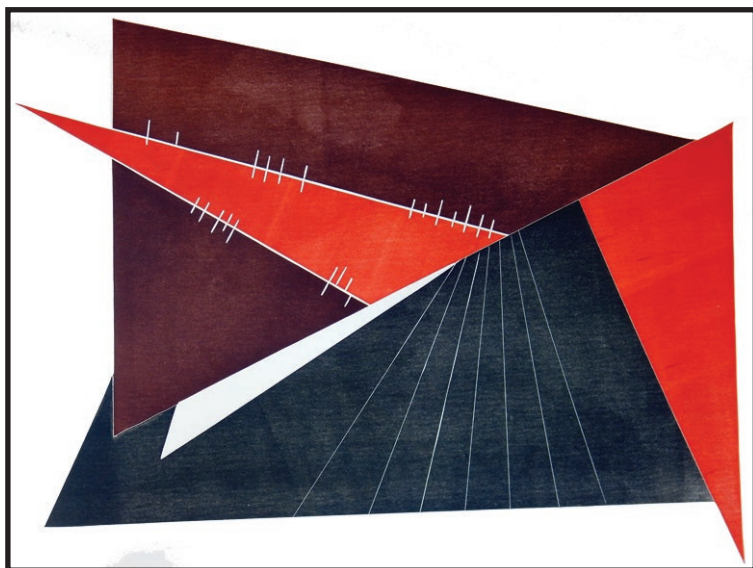
Daniela Triašková

(rod. Marková)

(Báčska Palanka, 1980),

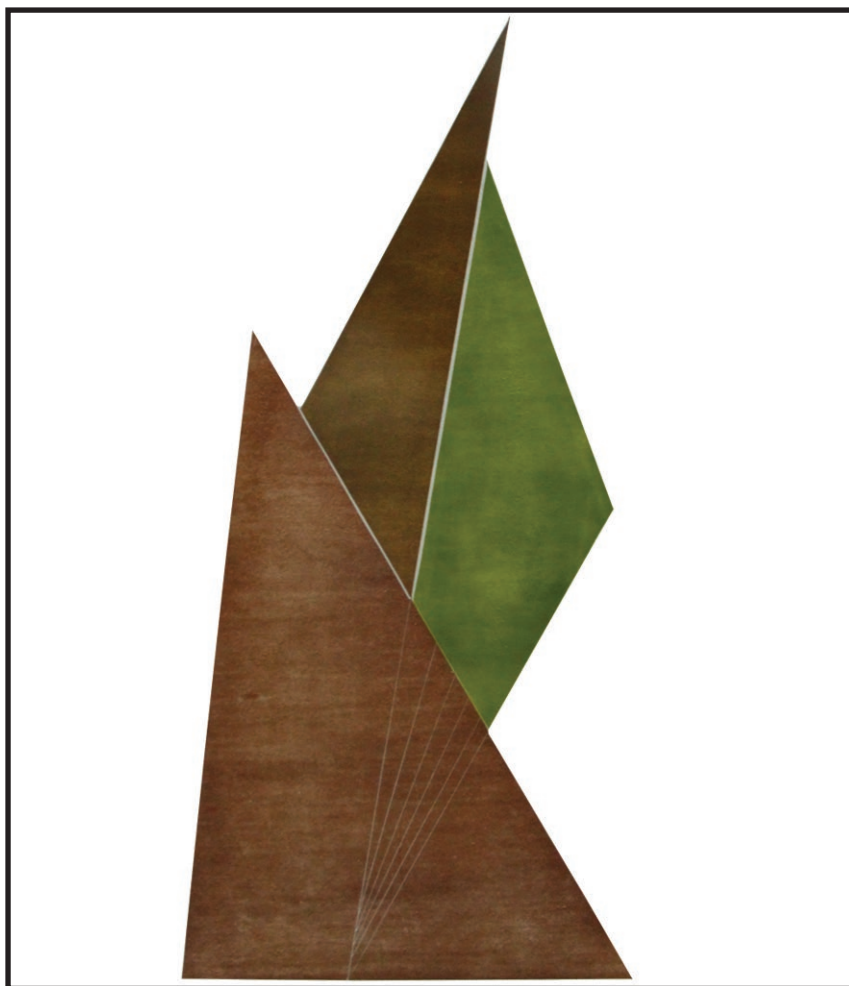
Báčsky Petrovec

Narodila sa 6. apríla 1980 v Báčskej Palanke. Vyrástla a základnú školu absolvovala v Hložanoch. Je prvou akademicky školenou výtvarníčkou v Hložanoch. Výtvarnej tvorbe sa začala venovať veľmi mladá a prvýkrát

Krajina, linorez, 77 x 55, 2014

vystavovala svoje práce na III. hložianskej palette – prehliadke aktuálnej výtvarnej tvorby hložianskych výtvarníkov – roku 1996. Svoje výtvarnícke nadanie prehlbovala a zdokonaľovala na súkromnom školení v Novom Sade u grafičky Divny Stefanovićovej-Tilićovej. Neskôr sa stala študentkou voľnej grafiky na Akadémii umení v Novom Sade v triede Živka Đaka, ktorú ukončila v roku 2003, keď sa aj stala členkou Združenia výtvarných umelcov Vojvodiny (SULUV). V roku 2015 ukončila postgraduálne štúdium grafiky na novosadskej akadémii u profesora Slobodana Kneževića.

Do výšky, linorez, 63 x 27, 2013

Pracuje ako profesorka výtvarnej kultúry v ZŠ Jána Čajaka a na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci. Žije v Báčskom Petrovci.

Daniela Triašková je pravidelnou účastníčkou Bienále slovenských výtvarníkov v Petrovci od roku 2003. Zároveň jej práce boli súčasťou expozície Súčasné výtvarné umenie Slovákov v Srbsku a Čiernej Hore, prezentovanej roku 2004 v Kikinde a Belehrade, a aj súčasťou expozície Súčasné výtvarné umenie Slovákov v Srbsku v Bratislave v roku 2012 a Súčasné výtvarné umenie Slovákov v Srbsku v Niši v roku 2016. Prvú samostatnú výstavu usporiadala v Hložanoch v roku 2002 a potom nasledovali ešte dve ďalšie v rokoch 2003 a 2004. V Petrovci vystavovala samostatne prvýkrát v roku 2005 (v Galérii pri jasliach) a v roku 2015 v Galérii Zuzky Medvedovej.

Krajina, linorez, 53 x 52, 2014

Anna Andrejićová

(rod. Boťanská)

(Nový Sad, 1991),

Báčsky Petrovec

Narodila sa 29. augusta 1991 v Novom Sade. Základnú školu zakončila v Báčskom Petrovci a Strednú technickú školu Milevy Marićovej-Einsteinovej – smer grafický dizajn – v Novom Sade. Grafiku vyštudovala na Akadémii umení v Novom Sade v roku 2014, v triede profesorky Anice Radoševičovej. Dôležitejšie spoločné výstavy mala od roku 2012, najmä v Novom Sade a v Belehrade. Na Bienále slovenských výtvarných umelcov

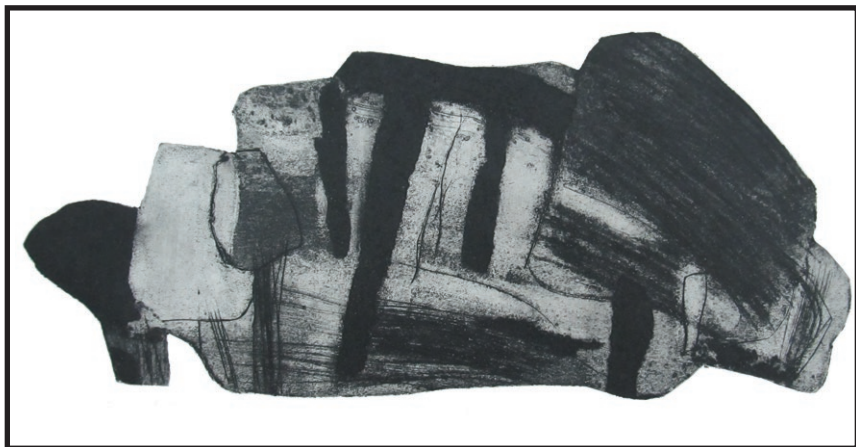

Neznáma cesta, kolografia, 65 x 64,5, 2014

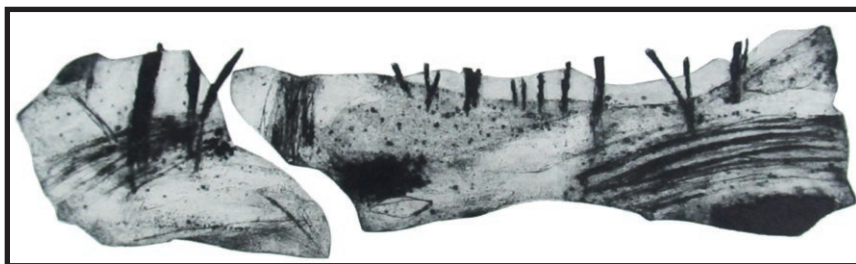
v Srbsku v Galérii Zuzky Medvedovej v Petrovci sa predstavila prvýkrát v roku 2015. Cenu za svoju výtvarnú tvorbu získala prvýkrát ako stredoškolačka v roku 2010 v Belehrade a v roku 2016 v Galérii výtvarného umenia Spomienkovej zbierky Rajka Mamuzića v Novom Sade sa jej dostala na výstave Korene II prvá cena.

One tree hill, kolografia a výškotlač, 59 x 18, 2016

Les, kolografia, 45 x 20, 2014

Vták a krajinka, kolografia, 65 x 18, 2016

Jeseň, kolografia a výškotlač, 56 x 81, 2014

Krajinka z ovečkou, kolografia a výškotlač, 88 x 61, 2014

Emília Valentíková

(Nový Sad, 1992),
Báčsky Petrovec

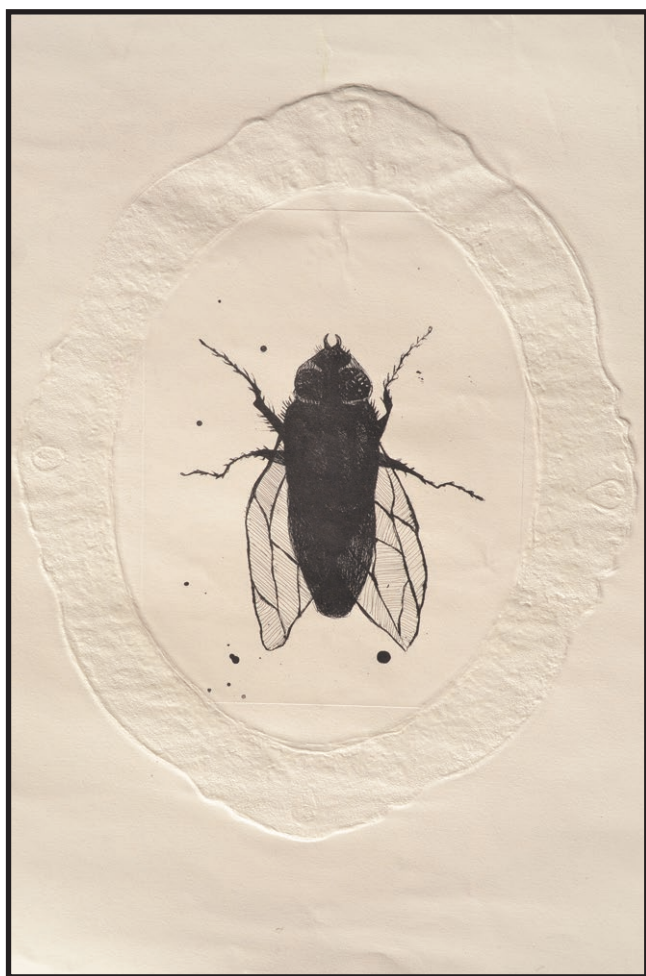
Narodila sa 17. mája 1992 v Novom Sade. Základnú školu a Gymnázium Jána Kollára ukončila v Báčskom Petrovci. Končí štúdium grafiky na Akadémii umení v Novom Sade v triede profesora Radovana Jandrića. Svoje práce vystavovala na spoločných výstavách, najmä v Novom Sade, ale aj v Belehrade, Kraljeve, Sremskej Mitrovici, Niši... Dvakrát samo-

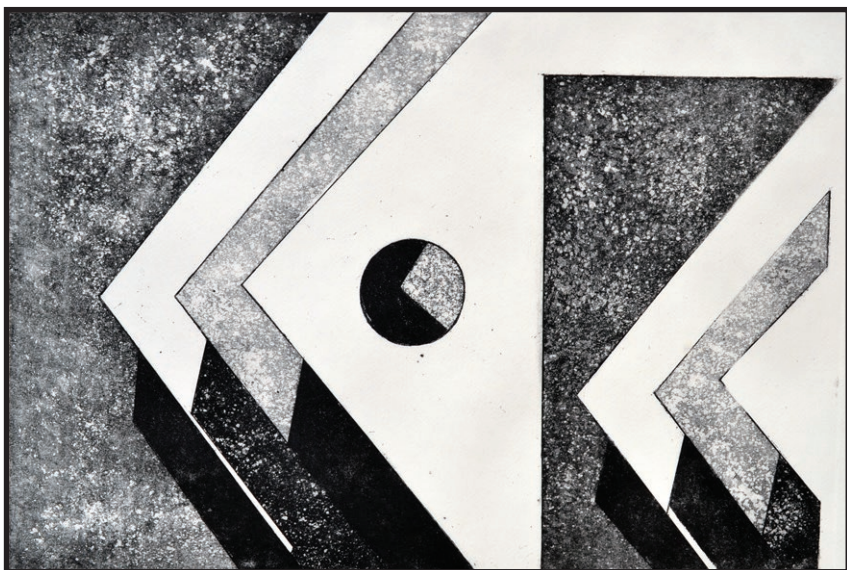
Novosadská ulica (J.J. Zmaja), litografia, 30 x 41, 2014

statne vystavovala: v Novom Sade v roku 2014 (*Galéria výtvarného umenia Darovanej zbierky Rajka Mamuzića*) a v Starej Pazove v roku 2015 (*Galéria strediska pre kultúru Stará Pazova*).

Poskytla ilustrácie pre bibliofiliu Stroskotanci básnika Jána Labátha a ilustrovala knihu básní pre deti Pavla Mučajiho Chlapec, štetec, koberec. Za uverejnené ilustrácie dostala aj Cenu Vzletu v roku 2012.

Alfons, mediryt a slepotlač, 35,5 x 29, 2016

Schody III, akvatinta, 33 x 48,5, 2016

Schody IV, akvatinta, 33 x 48,5, 2016